

SPRÁVA O VÝSLEDKU KONTROLY 2021

System distribúcie príjmov z TIPOS, národnej lotérieovej spoločnosti, a. s.

Najvyšší kontrolný úrad SR
Karol Mitrík, predseda

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	3
ZOZNAM TABULIEK.....	3
ZOZNAM GRAFOV.....	3
VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA	4
KONTROLNÁ AKCIA	7
1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE	7
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE.....	7
2.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA.....	7
2.2 VÝKON KONTROLY	7
3 VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE.....	7
3.1 TIPOS	7
3.1.1 <i>Stúpajúce tržby z hazardu na internete.....</i>	<i>8</i>
3.1.2 <i>Investície do reklamy sa zvyšujú, spolupráca s UNIMEDIUO pokračuje</i>	<i>9</i>
3.1.3 <i>Systém podpory financovaný z prostriedkov TIPOS-u.....</i>	<i>11</i>
3.2 MINISTERSTVO FINANCIÍ SR.....	12
3.2.1 <i>Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier.....</i>	<i>12</i>
3.2.2 <i>Použitie prostriedkov štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier.....</i>	<i>13</i>
3.2.3 <i>Odvod z hazardných hier z TIPOS-u je určený najmä na podporu športu</i>	<i>13</i>
3.2.4 <i>Transparentnosť poskytovania dotácií z prostriedkov odvodov z hazardných hier.....</i>	<i>14</i>
3.2.5 <i>Spoločenská kompenzácia rizík z prevádzkovania hazardných hier</i>	<i>14</i>
4 KONTAKT	15

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
EÚ	Európska únia
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Odporúčane Európskej komisie 2014/478/EÚ	Odporúčanie 2014/478/EÚ o zásadách ochrany spotrebiteľov a hráčov využívajúcich služby online hazardných hier a o predchádzaní hraniu online hazardných hier v prípade maloletých osôb
odvody z hazardných hier	odvody z prevádzkovania hazardných hier
spoločnosť TIPOS / TIPOS	TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a. s.
spoločnosť UNIMEDIA	UNIMEDIA, s. r. o., Bratislava
Výnos MF SR o poskytovaní dotácií	Výnos Ministerstva financií Slovenskej republiky z 9. decembra 2005 č. 26825/2005 - 441 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva financií Slovenskej republiky
zákon o hazardných hrách	Zákon č. 171/2005 Z. z. a č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o NKÚ SR	Zákon NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
zákon o reklame	Zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o športe	Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o verejnom obstarávaní	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon o vysielaní a retransmisii	Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1 Vývoj vybraných ukazovateľov TIPOS-u v rokoch 2018 až 2020 (v eurách)

Tabuľka č. 2 Vývoj nákladov na reklamu v rokoch 2018 až 2020 (v eurách)

Tabuľka č. 3 Použitie príjmov štátneho rozpočtu z odvodu z hazardu na všeobecne prospešné služby (v eurách)

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 1 Tržby TIPOS-u podľa druhov hazardných hier (v eurách)

Graf č. 2 Kam odchádzajú tržby TIPOS-u z hazardu

Graf č. 3 Podpora projektov priamo financovaných spoločnosťou TIPOS

Graf č. 4 Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier (v tis. eur)

VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Hazard patrí pre svoju ziskovosť a stá miliónové ročné obraty k lukratívnym druhom podnikania. Zároveň však tento podnikateľský segment musí strpieť vyššiu mieru regulácií a daňového, resp. odvodového zaťaženia, keďže hranie hazardných hier má na určitú časť spoločnosti negatívny vplyv a vytvára závislosti. Podľa dotazníkového prieskumu, vykonaného Národným monitorovacím centrom pre drogy v roku 2019, až 42,9 % obyvateľov Slovenska hralo aspoň raz niektorú z hazardných hier. Podľa Indexu závažnosti problémového hráčstva (PGSI) je v populácii 15 až 64-ročných celkovo 2,2 % respondentov s vysokým rizikom problémového hráčstva (cca 86 506 osôb) a 3,8 % so stredným rizikom (cca 149 419 osôb). Až 24,2 % z respondentov, voči ktorým bola vedená exekúcia, sú rizikovými hráčmi hazardných hier.

V rámci Európskej únie nie je vytvorený spoločný právny rámec pre reguláciu hazardných hier. Každá krajina si upravuje pravidlá podnikania v tejto oblasti nezávisle, pri rešpektovaní základných princípov práva EÚ. Podmienky slobodného podnikania neumožňujú absolútny zákaz hazardu na území členského štátu.

Základným regulačným rámcom prevádzkovania hazardných hier na Slovensku je zákon o hazardných hrách, ktorý upravuje povinnosť prevádzkovateľov hazardných hier odvádzať do štátneho rozpočtu a rozpočtu miest a obcí **odvody z hazardných hier. Prostriedky získané z odvodov z hazardných hier majú kompenzovať riziká a negatívne javy spôsobené hazardom, a to tým, že sú určené na vykonávanie všeobecne prospešných služieb.** Tými sú najmä: poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci, humanitárna starostlivosť, tvorba, rozvoj, ochrana a obnova kultúrnych hodnôt, podpora umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít, vzdelávanie, výchova, rozvoj športu, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva. Mechanizmy rozdelenia príjmov z odvodov z hazardných hier na financovanie všeobecne prospešných aktivít sú v krajinách EÚ rôzne. Najvyužívanejší spôsob použitia týchto prostriedkov je prostredníctvom štátneho rozpočtu, t. j. pridelením prostriedkov príslušným ministerstvám na rozdelenie, napr. formou dotácií (napr. Rakúsko, Fínsko). V niektorých krajinách (napr. Francúzsko, Španielsko, Švédsko) je zriadený osobitný fond; o prerozdelení prostriedkov rozhodujú zástupcovia štátu a neziskových organizácií.

Ročne plynú do štátneho rozpočtu Slovenskej republiky takmer **230 mil. eur** z odvodov z hazardných hier od všetkých prevádzkovateľov hazardných hier, z toho takmer jednu pätinu, t. j. cca **44 mil. eur** tvoria odvody od spoločnosti TIPOS. **NKÚ SR preto vykonal kontrolu v spoločnosti TIPOS a na Ministerstve financií SR, aby preveril, či príjmy z odvodov z hazardných hier sú použité na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb a proces rozdeľovania týchto príjmov je transparentný a predvídateľný.** Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2020.

Ministerstvo financií SR je ústredným orgánom štátnej správy vo veciach hazardných hier, zabezpečuje tvorbu politiky, vypracovanie koncepcie a návrhov legislatívy v oblasti hazardných hier a podieľa sa na prerozdelení príjmov z hazardu. Je správcom rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa, v ktorej sú rozpočtované a vykazované príjmy, ktoré plynú do štátneho rozpočtu od všetkých prevádzkovateľov hazardných hier. Tie dosiahli v preverovanom období spolu **686 mil. eur**, z toho príjmy z odvodu od TIPOS-u tvorili **131 mil. eur**, t. j. 19,1 %.

NKÚ SR zistil, že MF SR nemá vytvorený systém rozdelenia a sledovania príjmov z odvodov z hazardných hier na účely uvedené v zákone o hazardných hrách, ktorými sa zabezpečuje spoločenská kompenzácia rizík vyplývajúcich z hazardných hier. **Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier nie sú v plnej výške účelovo viazané na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb.** Priame určenie príjmov štátneho rozpočtu z odvodov z hazardu na výdavky zabezpečujúce vykonávanie všeobecne prospešných služieb bolo identifikované len na základe zákona o športe a Výnosu MF SR o poskytovaní dotácií.

Z celkových príjmov z hazardu za tri roky 686 mil. eur bolo preukázateľne použitých na všeobecne prospešné účely len 120 mil. eur, t. j. 17,5 % príjmov z hazardu. Z toho na priamu podporu športu bolo Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR poskytnutých **115 mil. eur** a **5 mil. eur** predstavovali dotácie z kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Kontrola odhalila tiež neobjektívne pridelovanie dotácií z kapitoly Všeobecná pokladničná správa z dôvodu, že MF SR nemalo kritériá na posudzovanie a výber žiadostí o dotáciu, neexistoval kolektívny poradný orgán ministra na ich hodnotenie. Niektoré subjekty dostávali dotácie každoročne, napriek tomu, že počet žiadostí niekoľkonásobne prekročoval disponibilné zdroje na rozdelenie.

TIPOS je akciovou spoločnosťou vo vlastníctve štátu, ktorého práva jediného akcionára vykonáva MF SR. Je lídrom na trhu lotériových hier. Do roku 2019 bola spoločnosť TIPOS aj výhradným prevádzkovateľom internetových hazardných hier. V súčasnosti má štátny monopol na prevádzkovanie číselnej lotérie. TIPOS vykonáva svoju činnosť v konkurenčnom, trhovom prostredí. Tržby z hazardných hier každoročne rástli, v roku 2020 dosiahli rekordnú výšku 682,7 mil. eur. V tom roku dosiahol TIPOS aj najvyšší zisk po zdanení 9,6 mil. eur. Priaznivé hospodárske výsledky súviseli s prijatím novej marketingovej stratégie, s rozšírením ponuky produktov a služieb, zrušením neefektívnych televíznych projektov, ale aj prehodnotením existujúcich zmluvných vzťahov na nákup mediálnych služieb, zmenou spôsobu ich obstarávania a inými úspornými opatreniami. Spoločnosť reagovala na nové trendy a zmeny na trhu s hazardnými hrami, vyvolanými liberalizáciou internetových hier, ako aj pandémie COVID-19. Výrazný presun hráčov do online priestoru hazardu ovplyvnil aj produktovú štruktúru hazardných hier. Najrýchlejší rast a najvyššie tržby 422 mil. eur v roku 2020 zaznamenali internetové hry a stávky, ktoré tvorili 62 % podiel na tržbách z hazardných hier.

Meniace sa podmienky na trhu s hazardnými hrami, nutnosť prispôbiť sa novým spoločenským a technologickým trendom a silnejúci konkurenčný tlak si vyžadujú aj vyššie investície do reklamy a propagácie. Náklady na reklamu, propagáciu, výrobu a vysielanie relácií medziročne rástli, v preverovanom období dosiahli **52,8 mil. eur**. Štát, ako výhradný vlastník TIPOS-u, sa však v tejto situácii dostáva do etického rozporu s vlastným verejne deklarovávaným rozhodnutím, uvedeným v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky - obmedziť reklamu na hazard v printových, online a televíznych médiách či na billboardoch. **Ak chce štát aj naďalej zabezpečiť na liberalizovanom trhu ziskovosť TIPOS-u, a dodržať aj svoj cieľ, ktorým je obmedziť rozvoj hazardu, bude musieť legislatívne upraviť reguláciu reklamy na hazardné hry plošne pre všetky spoločnosti prevádzkujúce hazardné hry.**

Tržby TIPOS-u, ktoré sú zdrojom financovania nákladov spoločnosti, v preverovanom období rokov 2018 až 2020 predstavovali takmer **1,7 mld. eur**. Najvyšší podiel, v pomere k tržbám, tvorili náklady na výhry vo výške takmer **1,3 mld. eur** (76,4 %). Spoločnosť TIPOS odvieďa za tri roky do štátneho rozpočtu **155,4 mil. eur**, z toho odvod z hazardných hier predstavoval 131 mil. eur, vyplatené dividendy akcionárovi 11,3 mil. eur a zvyšnú sumu tvorili daň z príjmov a splatenie mimoriadneho protipovodňového odvodu.

V rokoch 2018 až 2020 **spoločnosť TIPOS finančne podporila z vlastných zdrojov projekty** z oblasti športu, kultúry, vzdelávania a z oblasti zdravotníctva sumou **8,1 mil. eur**, čo je 0,5 percenta z jej tržieb z hazardu za dané obdobie. NKÚ SR konštatuje, že TIPOS nemal konkrétne a jasné kritériá pre vyhodnotenie žiadostí o poskytnutie podpory, nezostavil hodnotiacu komisiu pre žiadosti o uzatváranie partnerstiev, nezverejňoval zoznam podporených a zamietnutých žiadostí o poskytnutie darov, sponzorského a o uzavretie partnerstva. **Aktuálne nastavený systém podpory z prostriedkov spoločnosti TIPOS nie je zárukou objektivity a transparentnosti pri jej rozdeľovaní. NKÚ SR preto odporučil TIPOS-u zaviesť nové modely financovania podpory**, napr. formou grantových schém, prostredníctvom ktorých by bolo možné na určené účely požiadať o dar či inú formu podpory cez výzvy zverejnené na webe spoločnosti. Nedostatočná je, podľa NKÚ SR, aj finančná podpora TIPOS-u pre projekty zodpovedného hrania, resp. na ochranu pred možnými negatívnymi dôsledkami patologického hrania hazardných hier. Spoločnosť v rokoch 2018 až 2020 poskytla vo forme daru Centru pre liečbu drogových závislostí na podporu prevádzky Linky pomoci pre problémy s hraním 39 900 eur. V porovnaní s tržbami spoločnosti za toto obdobie vo výške takmer 1,7 miliardy eur by mohla byť podpora výraznejšia.

Globálny rozmach digitalizácie v posledných rokoch výrazne ovplyvnil aj trh s hazardnými hrami. V priebehu niekoľkých rokov sa preferovanou formou stalo hranie v online priestore, ktoré prináša prevádzkovateľom aktuálne najväčšie tržby. Online hranie je pre hráča omnoho jednoduchšie a nevyžaduje mobilitu. Zároveň však predstavuje väčšie nebezpečenstvo pre zraniteľnejšie skupiny obyvateľstva či mladistvých, keďže online priestor nie je dostatočne kontrolovaný a regulovaný. Kontrolné zistenia potvrdili, že hazard sa z kamenných herní postupne presúva do online priestoru. Podľa NKÚ SR by tomu štát mal efektívne a urýchlene prispôbiť aj legislatívu. Online herne už síce akceptujú zákaz vstupu ľudí z Registra vylúčených osôb, zároveň však nedokážu úplne zabrániť online registrácii neplnoletých osôb, prípadne závislých osôb prostredníctvom identifikačných údajov iných ľudí. Preto je na zváženie uvažovať o zavedení prísnejších postupov pri registrácii v online priestore hazardu, napríklad využitím online biometrie.

Na Slovensku **nemáme vypracovanú analýzu negatívnych spoločenských vplyvov z hrania hazardných hier**, a teda **nemáme ani vyčíslené náklady na kompenzáciu z toho vyplývajúcich rizík**. Nevykonáva sa pravidelný prieskum o vplyve hazardu na spoločnosť, ktorý by identifikoval rozsah a vývoj problémového hrania, na základe ktorého by bolo možné cielene nasmerovať prostriedky z odvodov tam, kde hazard škodí najviac.

NKÚ SR odporúča **Výboru NR SR pre financie a rozpočet navrhnúť Ministerstvu financií SR**, aby

1. vytvorilo taký mechanizmus rozdelenia príjmov štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier, aby tieto prostriedky boli účelovo viazané na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb v zmysle zákona o hazardných hrách;
2. vypracovalo analýzu negatívnych spoločenských vplyvov z hrania hazardných hier a kvantifikovalo náklady na kompenzáciu rizík z hazardu;
3. na základe výsledkov analýzy prijalo opatrenia na ochranu najzraniteľnejších skupín hráčov a mladistvých, a to tak v oblasti **regulácie hazardných hier** (*rozšírenie registra vylúčených osôb o osoby voči ktorým sa vedie exekučné alebo obdobné vykonávacie konanie, o osoby, ktoré požiadali o oddĺženie, sprísnenie identifikácie hráčov využitím biometrie a iné*), ako aj **kompenzácie rizík z hazardu** (*cielené smerovanie prostriedkov do oblastí či skupín obyvateľstva, kde hazard škodí najviac, ako aj na prevenciu a liečbu patologického hráčstva*);
4. novelizovalo zákon o hazardných hrách, resp. príslušné všeobecne záväzné právne predpisy (zákon o reklame, zákon o vysielaní a retransmisii), a zaviedlo pravidlá reklamy, osobitne na online hazardné hry, v súlade s Odporúčaním Európskej komisie 2014/478/EÚ, s cieľom obmedziť reklamu na hazard pre všetky spoločnosti prevádzkujúce hazardné hry.

KONTROLNÁ AKCIA

1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE

Kontrolná akcia bola vykonaná podľa Plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2021 vo dvoch kontrolovaných subjektoch, ktorými boli TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a. s. a Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

Účelom bolo preveriť použitie príjmov z odvodov prevádzkovateľov hazardných hier a osobitne z TIPOS-u, národnej lotériovej spoločnosti, a. s., na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb, ako aj posúdiť transparentnosť procesu rozdeľovania príjmov.

Kontrola v **TIPOS** bola zameraná na posúdenie hospodárnosti a transparentnosti pri vynakladaní finančných prostriedkov na mediálne služby a existujúci systém priamej podpory spoločensky prospešných aktivít formou darovania, sponzoringu a projektových partnerstiev.

Kontrola na **Ministerstve financií SR** preverila použitie príjmov z odvodov z hazardných hier na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb v zmysle zákona o hazardných hrách, tiež transparentnosť a predvídateľnosť procesu rozdeľovania týchto príjmov.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

2.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

Kontroly boli realizované v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o NKÚ SR a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené v priebehu kontrol patrili najmä: štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov, preskúmanie predložených dokladov a súvisiacej dokumentácie, analýza a iné. Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2020, v prípade vecných súvislostí aj obdobia predchádzajúce a nasledujúce.

2.2 VÝKON KONTROLY

Výkon kontrol bol nepriaznivo ovplyvnený epidemickou situáciou a prijatými opatreniami v súvislosti s COVID-19. Prejavilo sa to v obmedzení možnosti priamej komunikácie so zamestnancami kontrolovaných subjektov, zodpovednými za kontrolované oblasti.

Kontrolou boli potvrdené niektoré z rizík, ktoré NKÚ SR identifikoval pri príprave kontrol a zistené bolo najmä:

- Medzi príjmami štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier a výdavkami rozpočtu na všeobecne prospešné služby neexistoval priamy rozpočtový vzťah.
- MF SR nesledovalo a nevyhodnocovalo použitie prostriedkov z odvodov z hazardných hier na konkrétne účely zabezpečujúce vykonávanie všeobecne prospešných služieb.
- Len 17, 5 % z celkových príjmov z odvodov z hazardných hier, plynúcich do štátneho rozpočtu bolo preukázateľne použitých na všeobecne prospešné služby, z toho 95 % na podporu športu.
- Neexistencia kritérií a pravidiel v procese rozhodovania o poskytnutí dotácií z príjmov z odvodov z hazardných hier z kapitoly Všeobecná pokladničná správa, ktorá je v správe MF SR.
- Štát nemá vyčíslené spoločenské náklady na negatívne vplyvy z hazardného hrania.
- Rezervy v transparentnosti a objektívnosti systému podpory z vlastných prostriedkov TIPOS-u formou darovania, sponzoringu a projektových partnerstiev.

3 VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE

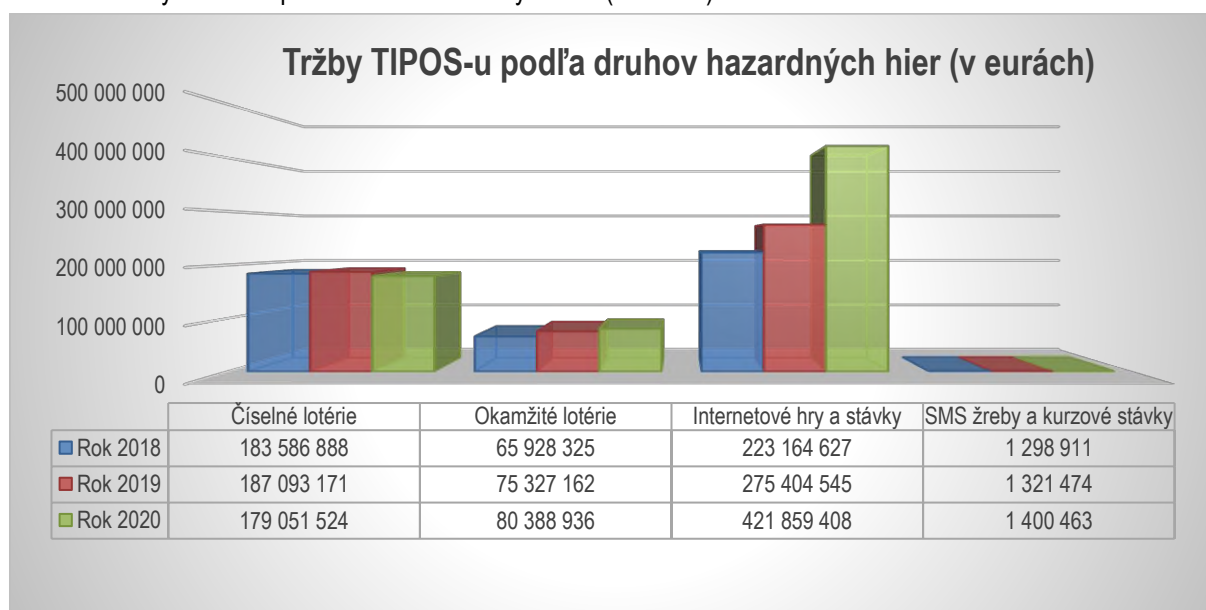
3.1 TIPOS

Spoločnosť TIPOS je prevádzkovateľom číselných lotérií, okamžitých lotérií (žreby), hazardných hier prevádzkovaných prostredníctvom internetu a SMS, i ďalších lotérií a stávkových hier podľa zákona o hazardných hrách. Na trhu hazardných hier patrí v mnohých segmentoch medzi lídrov.

3.1.1 Stúpajúce tržby z hazardu na internete

Spoločnosť TIPOS v kontrolovanom období vykázala kladný výsledok hospodárenia, v roku 2018 bol zisk po zdanení 8,1 mil. eur, v roku 2019 to bolo 7,5 mil. eur a v roku 2020 bol zisk 9,6 mil. eur. Prijatie novej marketingovej stratégie spoločnosti v roku 2020, rozšírenie portfólia produktov, najmä okamžitých lotérií, zmeny zmluvných vzťahov nákupu mediálnych služieb podporili **rast tržieb z prevádzkovania hazardných hier**, ktoré v roku 2020 dosiahli **683 mil. eur** (99,8-percentný podiel z celkových výnosov spoločnosti). Tržby za sledované obdobie rokov 2018 až 2020 dosiahli výšku takmer **1,7 miliardy eur**, **zisk spoločnosti za toto trojročné obdobie bol 25,2 milióna eur**.

Graf č. 1 Tržby TIPOS-u podľa druhov hazardných hier (v eurách)

Zdroj: TIPOS

V kontrolovanom období sa výrazne zmenil podiel tržieb z jednotlivých druhov hier na celkových tržbách z hazardných hier. Zrejme aj pre obmedzenia pohybu počas pandémie sa lídrom **stali internetové hry a stávky**, ktorých podiel vzrástol zo 47,1 % v roku 2018 na 61,8 % v roku 2020. V absolútnom vyjadrení predstavuje tento nárast sumu 198 694 781 eur. Naopak, pokles v roku 2020 oproti roku 2018 bol zaznamenaný pri číselných lotériách – z 38,7 % na 26,2 % a pri okamžitých lotériách z 13,9 % na 11,8 %. Tržby z SMS žrebov a kurzových stávok nedosahovali ani 0,5 % podiel na celkových tržbách z hazardných hier.

Z tržieb spoločnosti sú uhrádzané náklady na jej činnosť. K tým najvýznamnejším patria **náklady na výhry**, ktoré rástli úmerne tržbám z hazardných hier a ich výška za tri roky predstavovala takmer **1,3 mld. eur**. V pomere k tržbám z hazardných hier tvorili 76 % podiel.

TIPOS v kontrolovanom období 2018 až 2020 **odviedol do štátneho rozpočtu viac ako 155 mil. eur**, z toho **odvod z hazardných hier bol vo výške viac ako 131 mil. eur**. Výška odvodov z hazardných hier do štátneho rozpočtu a rozpočtu obcí je daná zákonom o hazardných hrách a závisí od dosiahnutých tržieb a štruktúry prevádzkovaných hazardných hier. Splátky mimoriadneho protipovodňového odvodu do štátneho rozpočtu tvorili 6 mil. eur, daň z príjmov 7 mil. eur a akcionári – Ministerstvu financií SR boli v preverovanom období vyplatené dividendy vo výške 11,3 mil. eur.

Na reklamu, propagáciu, výrobu a vysielanie relácií TIPOS vynaložil za tri roky **52,8 mil. eur**, pričom výdavky medziročne rástli, najvýraznejšie v rokoch 2018 a 2019. Z ostatných prevádzkových nákladov tvorili významný podiel náklady na ON-LINE spracovanie a odmeny zberníam.

Získané prostriedky z tržieb TIPOS používa aj na priamu podporu verejnoprospešných projektov a aktivít – formou darcovstva, športového sponzoringu a projektových partnerstiev. V rokoch 2018 až 2020 podporil projekty v celkovej sume **8,1 mil. eur**.

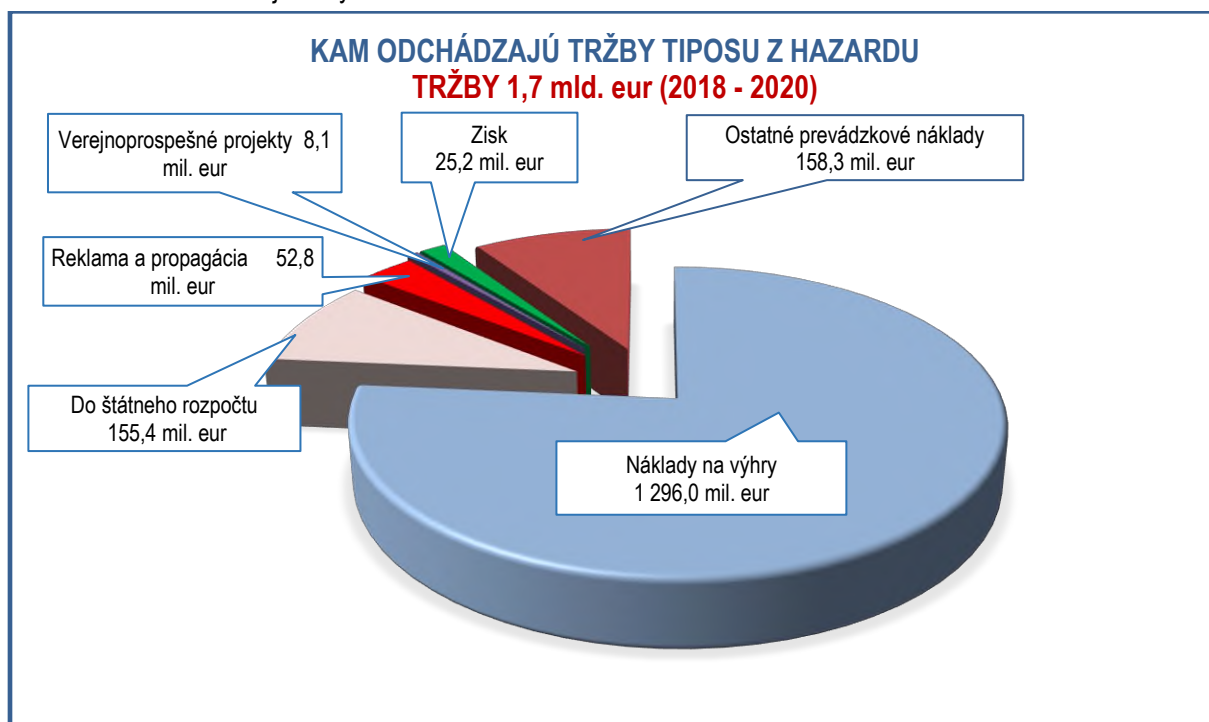
Tabuľka č. 1 Vývoj vybraných ukazovateľov TIPOS-u v rokoch 2018 až 2020 (v eurách)

Ukazovateľ	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Spolu
Tržby z prevádzkovania hazardných hier	473 978 751	539 146 352	682 700 331	1 695 825 434
Náklady na výhry	344 140 243	405 108 302	546 825 759	1 295 995 724
Do štátneho rozpočtu – odvody, dane, dividendy	53 819 009	51 487 347	50 086 402	155 392 758
Reklama, propagácia, relácie	14 842 336	18 733 911	19 260 978	52 837 225
Verejnoprospešné projekty	3 266 231	3 179 736	1 643 279	8 089 246
Ostatné prevádzkové náklady	49 811 037	53 184 334	55 330 233	158 325 604
Zisk	8 099 895	7 452 722	9 632 260	25 184 877

Zdroj: TIPOS

Použitie tržieb TIPOS-u z hazardných hier znázorňuje graf č. 2.

Graf č. 2 Kam odchádzajú tržby TIPOS-u z hazardu

Zdroj: TIPOS

Do štátneho rozpočtu - odvody z hazardných hier, mimoriadny protipovodňový odvod, daň z príjmov a vyplatené dividendy akcionárom (MF SR).

Verejnoprospešné projekty - podpora vo forme darčovstva, sponzoringu a projektových partnerstiev.

3.1.2 Investície do reklamy sa zvyšujú, spolupráca s UNIMEDIU pokračuje

Podpora zvyšovania a udržania postavenia spoločnosti TIPOS na trhu a zlepšenie propagácie jej činnosti s cieľom zvyšovania tržieb z prevádzkovania hazardných hier bola rozpracovaná v marketingovo-komunikačnej stratégii spoločnosti. K základným komunikačným cieľom patrilo zvýšenie znalosti značky spoločnosti TIPOS a ňou prevádzkovaných hier. Materiály strategického charakteru pre spoločnosť vypracovávala na zmluvnom základe spoločnosť UNIMEDIA, marketingovo-komunikačnú stratégiu na rok 2020 si už TIPOS vypracoval vo vlastnej réžii.

Keďže TIPOS pôsobí na liberalizovanom trhu, pričom ako akciová spoločnosť má prioritný cieľ - tvorbu zisku, pod tlakom konkurencie s cieľom zvýšiť ziskovosť každoročne zvyšoval investície do reklamy a propagácie. Spoločnosť TIPOS vynaložila v kontrolovanom období **na reklamu, propagáciu, výrobu a vysielanie relácií a informácií** takmer **53 mil. eur**, pričom náklady medziročne rástli.

Tabuľka č. 2 Vývoj nákladov na reklamu v rokoch 2018 až 2020 (v eurách)

Ukazovateľ	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Spolu
Náklady na reklamu, v tom:	14 842 336	18 733 910	19 260 979	52 837 225
• reklama a propagácia	9 975 708	14 390 510	16 619 180	40 985 398
• výroba a vysielanie relácií a informácií	4 866 628	4 343 400	2 641 799	11 851 827

Zdroj: TIPOS

NKÚ SR poukazuje na rozpor medzi zvyšovaním nákladov TIPOS-u na reklamu hazardných hier pre udržanie si pozície na trhu a Programovým vyhlásením vlády SR na obdobie rokov 2021 - 2024, v ktorom vláda deklarovala obmedziť reklamu na hazard v printových, online a televíznych médiách či na billboardoch. Pri aktuálne nastavenom legislatívnom prostredí na trhu hazardných hier bude naďalej prevládať konkurenčný tlak. Spoločnosti, ktorých cieľom je tvorba zisku, teda budú prirodzene navyšovať investície do reklamy a propagácie.

Z nákladov na **reklamu** TIPOS-u v kontrolovanom období najvyššiu položku tvorili produkty, v ktorých bola zahrnutá aj reklama vysielaná v televíziách a rádiách. Náklady vynaložené na reklamu mali podporiť záujem hráčov o hranie všetkých typov hazardných hier, prevádzkovaných spoločnosťou TIPOS, zvýšiť ich počet a tak zabezpečiť rast tržieb spoločnosti.

Zákon o verejnom obstarávaní umožnil spoločnosti TIPOS na základe výnimky nakupovať mediálny priestor v televíziách a rádiách uzatváraním zmlúv priamo s poskytovateľmi mediálnych služieb. V roku 2020 TIPOS prehodnotil zmluvné vzťahy podľa ich efektivity. Zrušil televízne projekty, ktoré neprinášali hodnotu z hľadiska predaja a cien, napr. projekt Počasie s Tiposom, či televízne relácie na podporu predaja žrebov. Pri plánovaní reklamy v televíziách sa spoločnosť zamerala na sledovanosť danej stanice cieľovými skupinami a vyhodnotenie cenovej efektivity.

Uzatvorením zmlúv s televíznymi vysielateľmi MAC TV, s. r. o., a MARKÍZA - SLOVAKIA, s. r. o., sa podľa TIPOS-u podarilo dosiahnuť v roku 2020 lepšiu sledovanosť reklamných šotov než v roku 2019 s podobným rozpočtom. Najviac reklamných kampaní TIPOS umiestnil do televízií s najvyššou sledovanosťou, ktoré patria k skupinám JOJ a Markíza. Najvyššie náklady boli v kontrolovanom období vynaložené na kampane Eurojackpot-u, TIPOS info, LOTO a Vianočná lotéria.

Od roku 2020 začal TIPOS nakupovať mediálny priestor v rádiách priamo u poskytovateľov mediálnych služieb. Kampane v rádiách plánoval na základe výsledkov analýzy počúvanosti rádii cieľovými skupinami, trhových výdavkov, cenovej efektivity jednotlivých rádii. Za zmluvných partnerov vybral dve najpočúvanejšie stanice - Rádio Ex-press a Fun rádio, ktoré boli efektívne pre cieľovú skupinu. K nim boli pridané doplnkové rádio-stanice: Európa 2, Rádio Vlna, Jemné melódie, Rádio Slovensko a Anténa Rock. Kritériom pre výber bola cieľová skupina.

Spoločnosť UNIMEDIA nakupovala mediálne služby pre TIPOS na základe zmluvy z roku 2011. TIPOS za služby vrátane odmeny vyplatil tejto spoločnosti v rokoch 2018 až 2020 sumu takmer 6,4 mil. eur. Zmluva bola uzatvorená 26.1.2011 na dobu určitú do 31.12.2011, s možnosťou prolongácie o kalendárny rok. **NKÚ SR už v roku 2012 odporučil TIPOS-u ukončiť túto zmluvu a vypísať nový tender na poskytovateľa mediálnych služieb.** V rámci aktuálnej kontroly však NKÚ SR zistil, že zmluva bola automaticky prolongovaná a platí aj na rok 2021. Aktuálne TIPOS prostredníctvom spoločnosti UNIMEDIA nakupuje už len online digitálne mediálne kampane, ktorých nákup je podľa TIPOS-u odborne náročný, vyžadujúci veľké množstvo nástrojov na ich optimalizáciu a meranie, ktoré má táto spoločnosť k dispozícii. Zúženie rozsahu nakupovaných služieb od UNIMEDIE aj dohodnutie zníženia výšky odmeny sa prejavilo v medziročnom poklese výdavkov za služby poskytované touto spoločnosťou v roku 2020 o takmer polovicu.

3.1.3 Systém podpory financovaný z prostriedkov TIPOS-u

Hlavným zámerom spoločnosti TIPOS, zverejneným aj na jej webovej stránke, je výrazne sa profilovať ako stabilná, dynamická a dôveryhodná spoločnosť, ktorá vytvára zdroje na podporu dobrých projektov.

Spoločnosť v rokoch 2018 až 2020 podporila z vlastných zdrojov formou darcovstva, športového sponzoringu a projektových partnerstiev spolu 145 projektov z oblasti športu, kultúry, vzdelávania a z oblasti zdravotníctva v celkovej sume 8,1 mil. eur. Suma tvorí 0,5 percenta z celkových tržieb spoločnosti za toto obdobie.

Graf č. 3 Podpora projektov priamo financovaných spoločnosťou TIPOS

Proces rozdeľovania týchto peňazí na konkrétne projekty však podľa NKÚ SR vykazoval prvky nižšej transparentnosti a objektivity. NKÚ SR konštatuje, že spoločnosť TIPOS nemala vo vnútorných smerniciach stanovené konkrétne kritériá, podľa ktorých by sa riadila výberová komisia pri výbere žiadateľa o podporu formou daru a sponzorského. Na výber žiadateľov o vstup do projektového partnerstva nebol zriadený ani kolektívny poradný orgán. Na webovej stránke spoločnosti neboli zverejnené zoznamy úspešných a neúspešných žiadateľov s uvedením požadovanej a schválenej výšky finančnej podpory.

NKÚ SR konštatuje, že chýbajúce konkrétne a jasné kritériá pre vyhodnotenie žiadostí o poskytnutie podpory, absencia hodnotiacej komisie v prípade uzatvárania partnerstiev, nezverejňovanie zoznamu podporených a zamietnutých žiadostí o poskytnutie darov, sponzorského ani uzavretie partnerstva, nie sú zárukou objektívneho a transparentného systému podpory financovanej z prostriedkov spoločnosti TIPOS.

NKÚ SR odporučil spoločnosti TIPOS aktualizovať vnútorné predpisy upravujúce systém podpory a zvážiť zavedenie nových modelov financovania podpory, napr. formou grantových schém, s cieľom dosiahnuť rovnosť príležitostí pre všetkých, vyššiu objektivnosť a transparentnosť.

Cielená marketingová komunikácia a podpora hazardných hier prevádzkovaných prostredníctvom internetu mala vplyv na rast tržieb a tým aj vyššiu tvorbu zdrojov, z ktorých časť využívala spoločnosť TIPOS aj na financovanie dobročinných projektov. Internetové hry však znamenajú vysoké riziko negatívnych dôsledkov hrania hlavne pre mladú generáciu. Napriek opatreniam, ktoré spoločnosť TIPOS prijala v tejto oblasti, NKÚ SR považuje financovanie projektov zameraných na podporu zodpovedného hrania, resp. na ochranu pred možnými negatívnymi dôsledkami, akým je patologické hranie hazardných hier, za nedostatočné. Spoločnosť v rokoch 2018 až 2020 poskytla vo forme daru Centru pre liečbu drogových závislostí na podporu prevádzky Linky pomoci pre problémy s hraním finančné prostriedky vo výške 39 900 eur. V porovnaní s 1,7-miliardovými tržbami existuje väčší priestor pre donorstvo práve v tejto oblasti.

3.2 MINISTERSTVO FINANCIÍ SR

MF SR je ústredným orgánom štátnej správy vo veciach hazardných hier. Vypracúva návrhy zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov týkajúcich sa hazardných hier, spolupracuje s inými štátnymi orgánmi, orgánmi Európskej únie, orgánmi iných štátov a s medzinárodnými organizáciami v tejto oblasti. Podľa štatútu MF SR zabezpečuje tvorbu politiky a vypracúva koncepcie v oblasti hazardných hier.

MF SR vykonáva práva jediného akcionára, ktorým je Slovenská republika, ako aj pôsobnosť valného zhromaždenia TIPOS, národnej lotérieovej spoločnosti, a. s.

V zmysle zákona o hazardných hrách sú všetci prevádzkovatelia hazardných hier povinní odvádzať odvody z hazardných hier do štátneho rozpočtu prostredníctvom Úradu pre reguláciu hazardných hier. Výška odvodov podľa jednotlivých druhov prevádzkovaných hazardných hier, ako aj spôsob a lehoty ich úhrady sú taxatívne určené v zákone o hazardných hrách. **NKÚ SR preveril proces rozpočtovania a evidovania príjmov z odvodov z hazardných hier celkom, a osobitne za TIPOS, národnú lotériovú spoločnosť, a. s., a systém ich distribúcie na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb v súlade so zákonom o hazardných hrách.**

3.2.1 Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier

Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov prevádzkovateľov hazardných hier sú vykazované ako nedaňové príjmy v kapitole Všeobecná pokladničná správa, ktorú spravuje Ministerstvo financií SR. V rokoch 2018 až 2020 bol celkový príjem štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier **685,9 mil. eur**, ich priemerná ročná výška predstavovala cca 228,6 mil. eur. Odvody z TIPOS-u sa na týchto príjmoch podieľali takmer pätinou (19,1 %), v absolútnom vyjadrení **131 mil. eur**. Najviac peňazí, v priemere 37 mil. eur ročne, odvádzal TIPOS z prevádzkovania číselných lotérií, ktoré tvoria štátnu lotériu.

V dlhšom časovom horizonte celkový odvod z hazardných hier do štátneho rozpočtu narastal priemerne o 10 % ročne. Z hodnoty 170,2 mil. eur v roku 2015 na 248,9 mil. eur v roku 2019. Najvýraznejšie sa zvyšoval podiel z odvodov z internetových hier v dôsledku masívnej elektronizácie v oblasti hazardu. Zariadenia v herniach postupne prechádzali na vyspelejšie formy videohier, ktoré je možné prevádzkovať len prostredníctvom internetového pripojenia. Na zvyšovanie odvodov malo vplyv aj zvýšenie sadzieb na vybrané druhy hier. Rastúci trend odvodov bol zastavený v roku 2020, najmä z dôvodu nového zákona o hazardných hrách, ktorým boli upravené podmienky prevádzkovania hazardných hier a uzavretia kamenných prevádzok v dôsledku pandémie COVID-19.

Graf č. 4 Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier (v tis. eur)

Zdroj: MF SR

Kontrola zistila rozdiely vo vykazovaní výšky odvodov z hazardných hier v TIPOS-e a na MF SR, resp. v Úrade pre reguláciu hazardných hier. Tieto rozdiely vyplývajú z rozdielneho účtovania odvodov v uvedených subjektoch. Úrad

pre reguláciu hazardných hier účtuje a vykazuje výšku odvodov na hotovostnom princípe, t. j. skutočný objem prostriedkov odvedený do štátneho rozpočtu v danom roku. TIPOS uplatňuje akruálny princíp, to znamená, že do nákladov na odvod z hazardných hier zahrnuje aj náklady na odvod, vzťahujúce sa k tržbám z prebiehajúcich okamžitých lotérií v danom roku, ktoré budú odvedené do štátneho rozpočtu postupne, po ukončení jednotlivých emisií žrebov, čo môže predstavovať obdobie jedného až dvoch rokov.

NKÚ SR odporučil MF SR, ako gestorovi účtovníctva, preveriť a posúdiť správnosť systému účtovania a vykazovania odvodov z hazardných hier v TIPOS-e a Úrade pre reguláciu hazardných hier.

3.2.2 Použitie prostriedkov štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier

Podľa zákona o hazardných hrách sa z prostriedkov získaných z odvodov z hazardných hier **zabezpečuje vykonávanie všeobecne prospešných služieb**. Za také sú považované najmä poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci, humanitárna starostlivosť, tvorba, rozvoj, ochrana a obnova kultúrnych hodnôt, podpora umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít, vzdelávanie, výchova, rozvoj športu, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva.

NKÚ SR preveril, či a akým spôsobom sa napĺňa predmetné ustanovenie zákona o hazardných hrách a či MF SR rozpočtuje, resp. eviduje použitie prostriedkov z odvodov z hazardných hier na účely zabezpečujúce vykonávanie všeobecne prospešných služieb. Podľa výsledkov kontroly z pohľadu tvorby verejného rozpočtu a rovnako aj štátneho rozpočtu na príslušný rozpočtový rok **nie je definovaný priamy rozpočtový vzťah medzi príjmami z odvodov z hazardných hier a výdavkami rozpočtu na všeobecne prospešné služby**.

NKÚ SR zistil, že MF SR nemá zavedený systém rozdelenia a evidencie použitia príjmov z odvodov z hazardných hier na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb podľa zákona o hazardných hrách. Jednoznačný vzťah medzi príjmami z odvodov z hazardných hier a výdavkami určenými na všeobecne prospešné služby bol identifikovaný len na základe zákona o športe a Výnosu MF SR o poskytovaní dotácií, podľa ktorého sa poskytujú dotácie z rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa.

Za preukázateľné použitie príjmov z hazardu na všeobecne prospešné služby v rokoch 2018 až 2020 možno považovať prostriedky vo výške **120,3 mil. eur**, čo predstavuje v priemere ročne **17,5 %** z celkových príjmov z odvodov z hazardných hier, plynúcich do štátneho rozpočtu. Z toho na priamu podporu športu podľa zákona o športe smerovalo **115 mil. eur** a z kapitoly Všeobecná pokladničná správa, ktorej správcom je MF SR, bolo rozdelených **5,3 mil. eur** na všeobecne prospešné účely. Použitie prostriedkov štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier na všeobecne prospešné účely v rokoch 2018 až 2020 udáva tabuľka.

Tabuľka č. 3 Použitie príjmov štátneho rozpočtu z odvodu z hazardu na všeobecne prospešné služby (v eurách)

Ukazovateľ	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Spolu
Príjmy štátneho rozpočtu z odvodov z hazardných hier	224 373 515	248 923 522	212 589 607	685 886 644
Použitie na všeobecne prospešné služby, z toho na:	30 330 750	46 090 780	43 924 923	120 346 453
<i>Priamu podporu športu podľa zákona o športe</i>	<i>28 200 000</i>	<i>42 939 055</i>	<i>43 924 923</i>	<i>115 063 978</i>
<i>Dotácie z kapitoly Všeobecná pokladničná správa</i>	<i>2 130 750</i>	<i>3 151 725</i>	<i>0</i>	<i>5 282 475</i>
Použitie / Príjmy	13,5 %	18,5 %	20,7 %	17,5 %

Zdroj: MF SR

NKÚ SR odporučil MF SR zaviesť systém rozdeľovania, evidencie a kontroly prostriedkov z odvodov z hazardných hier na účely zabezpečujúce vykonávanie všeobecne prospešných služieb podľa zákona o hazardných hrách.

3.2.3 Odvod z hazardných hier z TIPOS-u je určený najmä na podporu športu

Priame použitie časti príjmov z odvodov z hazardných hier je legislatívne upravené v zákone o športe, ktorý stanovuje ako jeden zo zdrojov financovania športu prostriedky štátneho rozpočtu vo výške odvodu z prevádzkovania lotériových hier, ktoré tvoria najmä číselné lotérie a okamžité lotérie (žreby). Výška finančných prostriedkov z lotériových hier určená na šport bola uvedeným zákonom stanovená v roku 2016 na 25 %, v roku 2017 na 50 %

a v roku 2018 vo výške 75 % z odvodu. Od roku 2019 sú na financovanie športu určené prostriedky vo výške 100 % z odvodu z lotériových hier predchádzajúceho roka. Podľa tohto zákona MF SR poskytlo v kontrolovanom období Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR finančné prostriedky na financovanie športu z odvodov z lotériových hier v celkovej sume **115 mil. eur. Podstatnú časť týchto prostriedkov (cca 97 %) tvorili odvody od spoločnosti TIPOS, ktorá je dominantným prevádzkovateľom lotériových hier.**

Medzi predpokladanou (rozpočtovanou) a skutočnou výškou odvodov z okamžitých lotérií, ktoré sú jedným zo zdrojov financovania športu, boli vykázané rozdiely. Tie vyplynuli z rozdielne stanovenej doby predaja jednotlivých emisií žrebov a zákonom určenej lehoty úhrady odvodov až po ukončení predaja emisie. Dôsledkom bolo, že skutočný odvod z lotériových hier za rok 2020 bol výrazne nižší než v predchádzajúcich rokoch a tiež rozpočet, čo malo negatívny vplyv na financovanie športu v roku 2021 vo výške takmer 4,4 mil. eur. NKÚ SR konštatuje, že zákonom určená lehota úhrady odvodu z okamžitých lotérií po ukončení predaja emisií jednotlivých lotérií, nezabezpečuje rovnomerný a dostatočne predvídateľný príjem Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na financovanie podpory športu.

NKÚ SR odporučil MF SR, ako tvorcovi zákona o hazardných hrách a jedinému akcionárovi TIPOS-u, zvážiť možnosť legislatívnej zmeny spôsobu platenia odvodov z okamžitých lotérií do štátneho rozpočtu formou preddavkov, aby sa zabezpečila rovnomernosť a predvídateľnosť financovania výdavkov na šport a odstránilo rozdielne vykazovanie výšky odvodov v TIPOS-e a na MF SR, resp. v Úrade pre reguláciu hazardných hier.

3.2.4 Transparentnosť poskytovania dotácií z prostriedkov odvodov z hazardných hier

Z príjmov z odvodov z hazardných hier môže MF SR podľa § 1 Výnosu MF SR o poskytovaní dotácií poskytovať dotácie z kapitoly Všeobecná pokladničná správa na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb. Rozpočet prostriedkov na dotácie na všeobecne prospešné služby na roky 2018 až 2020, vo výške **2,2 mil. eur**, bol podstatne nižší než skutočný objem poskytnutých dotácií vo výške **5,3 mil. eur**. V roku 2020 MF SR neposkytlo žiadne dotácie, čo zdôvodnilo prebiehajúcou pandemiou ochorenia COVID-19, ktorá negatívne ovplyvnila celkové plnenie príjmov aj čerpanie výdavkov rozpočtu verejnej správy v SR. **NKÚ SR poukazuje** na výrazné disproporcie medzi rozpočtovanými a skutočnými výdavkami na dotácie poskytované MF SR.

Na osobitnom webovom sídle dotacie.mfsr.sk boli zverejnené všetky potrebné informácie a dokumenty k podávaniu žiadostí, použitiu a zúčtovaniu poskytnutých dotácií, ako aj odpovede na najčastejšie kladené otázky. Chýbali však kritériá posudzovania a hodnotenia žiadostí, ktorých počet vysoko prevyšoval disponibilné zdroje na rozdelenie.

Proces výberu, vyhodnocovania a evidencie žiadostí o poskytnutie dotácie podľa § 1 Výnosu MF SR o poskytovaní dotácií nemalo MF SR upravené vnútorným predpisom, nestanovilo a nezverejnilo kritériá pre poskytovanie dotácií a nemalo zriadený poradný orgán ministra na posudzovanie výberu žiadostí o poskytnutie dotácií. Kontrola zistila, že niektoré subjekty dostávali dotácie opakovane. **NKÚ SR uplatňovaný spôsob rozhodovania a pridelovania dotácií nepovažuje za dostatočne transparentný a objektívny.**

MF SR pri poskytovaní dotácií neuzatváralo písomné zmluvy o poskytnutí dotácií, ale pridelenie dotácií oznamovalo len formou listu – oznámenia. Aplikácia prax uplatňovaná v ostatných ústredných orgánoch štátnej správy (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo kultúry SR, Úrad vlády SR a iné) preukazuje, že tieto orgány majú v zákone o poskytovaní dotácií zakotvenú povinnosť uzatvárať zmluvy o poskytnutí dotácie. Rozdielny bol aj prístup MF SR pri zúčtovaní dotácií, keď nepožadovalo od príjemcov dotácií, aby preukázali použitie prostriedkov na určený účel predložením dokladov, dokumentácie, príp. uvedením odvolávky na doklady. MF SR v kontrolovanom období nevykonalo kontrolu ani audit zameraný na dotácie poskytnuté podľa § 1 Výnosu MF SR o poskytovaní dotácií. Kontrola nebola vykonaná ani u príjemcov dotácií. **Uplatňovaný spôsob zúčtovania dotácií a nevykonávanie kontrol u príjemcov nie je, podľa názoru NKÚ SR, zárukou účelového použitia poskytnutých dotácií na všeobecne prospešné služby.**

3.2.5 Spoločenská kompenzácia rizík z prevádzkovania hazardných hier

Hazardné hry prinášajú so sebou nezanedbateľné spoločenské riziká. V určitej skupine obyvateľstva môžu spôsobiť hráčsku závislosť s negatívnymi vplyvmi na spoločnosť a rodinu. Náklady na liečbu, sociálne zabezpečenie postihnutých rodín a ostatné dôsledky hazardu sú uhrádzané z verejných zdrojov.

Riziká z negatívnych vplyvov z hrania hazardných hier (gamblerstvo, patologické hráčstvo) sú čiastočne eliminované v zákone o hazardných hrách **vyššou mierou regulácie a kontroly hazardných hier, najmä v kamenných herniach**. Napr. novela zákona o hazardných hrách z 1. 11. 2020 okrem iného zaviedla povinnosť pre kamenné stávkové kancelárie preverovať, či hráč nie je zapísaný v registri osôb vylúčených z hrania hazardných hier. Ďalej sa touto novelou stanovila povinná minimálna vzdialenosť umiestnenia herne od školy, školského zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zariadenia pre liečbu nelátkových závislostí a od ubytovne mládeže z 200 na 500 metrov.

Problémové, a zatiaľ nedoriešené sú regulácie v oblasti internetového hazardu. Absentuje najmä obmedzenie reklamy na online hazard, ku ktorému sa vláda zaviazala vo svojom programovom vyhlásení. Ide pritom o najrýchlejšie sa rozvíjajúcu a najprístupnejšiu oblasť hazardných hier, negatívne zasahujúcu aj maloletých hráčov. Zvýšená pozornosť v priestore online hazardu by preto mala byť venovaná aj dôslednej kontrole pri registrácii hráčov, ktorá minimalizuje možnosť registrácie patologického hráča alebo dieťaťa pod cudzou identitou. Investície by mohli smerovať aj do online biometrickej identifikácie.

Spoločenská kompenzácia rizík z hrania hazardných hier by mala byť zabezpečená použitím odvodov z hazardných hier výlučne na vykonávanie všeobecne prospešných služieb. Kontrolou NKÚ SR bolo preukázané, že **prijmy z odvodov z hazardných hier, ktoré plynú do štátneho rozpočtu, nie sú v plnej výške účelovo viazané na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb.**

MF SR nemá spracovanú analýzu negatívnych spoločenských vplyvov z hrania hazardných hier a nemá ani vyčíslené náklady na kompenzáciu z toho vyplývajúcich rizík. MF SR poskytlo NKÚ SR dve štatistické štúdie, ktoré malo k dispozícii z Národného monitorovacieho centra pre drogy. **Ak bude MF SR dlhodobo aj naďalej fungovať bez takejto analýzy, nebudú sa dať presne vytipovať a rozpočtovať finančné zdroje pre segmenty spoločnosti, kde je táto finančná podpora potrebná a do ktorých by mala byť nasmerovaná. Naďalej teda budú peniaze z odvodu z hazardu rozdeľované aj na základe subjektívnych rozhodnutí.**

4 KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava
✉ nfo@nku.gov.sk
+421 2 501 14 451

TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a. s.
Brečtanová 1
830 07 Bratislava
✉ tipos@tipos.sk
+421 2 594 19 111

Ministerstvo financií SR
Štefanovičova 5
817 82 Bratislava
✉ info@mfsr.sk
+421 2 595 81 111